

- розвиток конкуренції на ринку освітніх послуг, але за рахунок розвитку нових економічних механізмів в сфері професійної освіти.

Отже, професійна освіта потребує взаємодії освіти, суспільства та виробництва як цілісної системи в русі ідеї безперервності освіти. Державне управління системою професійної підготовки поступово трансформується у відносини між органами управління освітою та навчальними закладами щодо професійної підготовки кадрів на конкурентних засадах з відповідними договорами щодо надання освітніх послуг.

За даною проблемою планується друк ще декількох статей.

Література.

1. Балаева О. Н. Управление организациями сферы услуг: учеб пособие /О. Н. Балаева, М. Д. Предводителева – М.: Изд.дом Гос. Ун-та «Высшей школы экономики», 2010. – 155 с.
2. Бесчастний В. М. Механізми державного управління розвитком вищих навчальних закладів системи МВС України: теорія, методологія та практика: монографія / В. – Бесчастний. Донецьк: Юго-Восток, 2009. – 407 с.
3. Бутівченко С. Управління професійною освітою в контексті адміністративної реформи в Україні // Вісник НАДУ. – 2004. – № 1. – С. 206–212.
4. Зыков В. –В. Социальный институт профессионального образования и регион: Монография: в 2-х ч. Часть 1/ В.В.Зыков – Тюмень: Изд-во Тюменского гос. ун-та, 2001. – 220 с.
5. Мазак А. В. Управління освітньою галуззю в умовах становлення громадянського суспільства в Україні: регіональний аспект: Автореф. дис... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02 / НАДУ – К., – 2005. – 20 с.
6. Матвіїшин Є. Інвестування в освіту як засіб підтримки інноваційної конкурентоспроможності регіону / Є.Матвіїшин // Ефективність державного управління: зб.наук.праць. – 2011. – Вип.27. – С. 225–234.
7. Національна доктрина розвитку освіти : Указ Президента України від 17 квітня 2002 р. № 347/2002 // Вища освіта. Нормативно-правові акти про організацію освіти у вищих навчальних закладах III-I рівнів акредитації : у 2 кн. / [М. І. Панов, Ю. П. Битяк, Г. С. Гончарова та ін.] ; за ред. М. І. Панова. – Х.: Право, 2006. – С. 62–71.
8. Паращенко Л. –І. Державне управління розвитком загальної середньої освіти в Україні: методології, стратегії, механізми: монографія /Л. І. Паращенко; НАДУ – К.: Майстер книг, 2011. – 536 с.
9. Сиченко В. В. Механізми регулювання системи освіти:сучасний стан та перспективи розвитку: монографія / В. В. Сиченко – Донецьк:Юго-восток, 2010. – 400 с.
10. Тимошенко І. В. Система образования в зеркале экономической науки : монография / И. В.Тимошенко; Нар.укр.акад. – Харьков: Изд-во НУА, 2005. – 296 с.
11. Управление современным образованием: социальные и экономические аспекты / Тихонов А. Н., Абрамишин А. Е., Воронина Т. П., Иванников А. Д., Молчанова О. П./ Под ред. Тихонова А. Н. – М.: Вита-Пресс, 1998. – 256 с.

УДК 351:628.47

Тетяна Козаченко

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ДО ВИЗНАЧЕННЯ МЕХАНІЗМУ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ПОВОДЖЕННЯ З ВІДХОДАМИ

У статті висвітлено сутність понять «механізм», «механізм держави», «механізм державного управління». Надано визначення сутності поняття «механізм реалізації державної політики у сфері поведінки з відходами». Обґрунтовано необхідність комплексного підходу до вирішення проблеми відходів. Запропоновано складові комплексного механізму реалізації державної політики у сфері поведінки з відходами, зокрема, політичного, економічного, організаційно-правового, інформаційного та морально-етичного механізмів. Доведено необхідність застосування комплексного підходу, що надало можливість визначити основні складові механізму реалізації державної політики у сфері поведінки з відходами, а саме: цілі, завдання та принципи реалізації державної політики у сфері поведінки з відходами визначають правові норми шляхом функціонування організаційно-правового механізму; реалізація економічного механізму здійснюється за умови існування бюджетно-фінансових відносин, які обумовлюють наявність економічних важелів; гарантованість права на інформацію відкритість та доступність інформації в суспільстві та функціонування системи інформаційного забезпечення у сфері поведінки з відходами забезпечить інформаційний механізм. Морально-етичний механізм реалізації державної політики у сфері поведінки з ТПВ спрямований на здійснення серед населення виховної та навчальної функції щодо поведінки з ТПВ.

Ключові слова: механізм державного управління, механізм держави, механізм реалізації державної політики, поведінки з відходами, складові комплексного механізму.

Проблема відходів є актуальною і досить гострою для України. Утворення відходів зростає, тоді як значна частка цих відходів видалюється на полігонах та звалищах, які розміщені, спроектовані та експлуатуються неналежним чином, наслідком чого є негативний вплив на навколишнє середовище та здоров'я людини. Поточні заходи зі зменшення утворення відходів та підвищення переробки й утилізації відходів погано координуються та не є ефективними. Незважаючи на безліч законів і законодавчих актів, які регламентують сферу управління і поведінки з відходами, єдиної і зрозумілої, послідовної і реальної державної політики в цьому питанні немає. В Україні не створено відповідних політичних, економічних, організаційних, нормативно-правових та інформаційних передумов для вирішення зазначених проблем, тому подолання негативних наслідків зазначеної проблеми потребує дієвості державної політики, зокрема через механізми її реалізації.

Питанням визначення сутності поняття «механізм», «державний механізм», «механізм держави», «механізм реалізації державної політики» присвячено праці багатьох відомих українських (В. Бакуменко, О. Амосов, Н. Нижник, В. Князев, Н. Брюховецька, О. Коротич та ін.) та зарубіжних (Г. Атаманчук, М. Круглов, А. Кульман та ін.) вчених.

© Козаченко Т.П., 2013.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Зазначимо, що теоретична база механізмів державного управління вже достатньо розроблена. Що ж стосується запровадження механізмів реалізації державної політики у сфері поведінки з відходами, то на сьогодні це питання потребує подальшого вдосконалення.

Виходячи з того, що об'єктом нашого дослідження є державна політика у сфері поведінки з відходами, а предметом – механізми реалізації цієї політики, визначимо сутність поняття механізму реалізації державної політики у сфері поведінки з відходами, спираючись на роботи науковців у сфері державного управління.

Базовим елементом терміну механізми реалізації державної політики є поняття «механізму». Механізм (із грецької мови перекладається як «зброя, машина») і на сьогодні має такі основні значення: 1) пристрій для передачі і перетворення рухів, у якому рух одного або декількох елементів викликає певні рухи решти; 2) внутрішній пристрій, внутрішня будова машини, устаткування; 3) сукупність станів і процесів, із яких складається будь-яке фізичне, хімічне, фізіологічне, економічне, психологічне явище; 4) система, пристрій, спосіб, що визначають порядок певного виду діяльності [8, с. 355–372].

Термін «механізм» досить часто використовується у різних сферах життєдіяльності. Це і «механізми державного управління», «механізми державного регулювання», «механізми реалізації державної політики», «організаційно-економічні механізми», «соціальні механізми», «правові механізми», «політичні механізми», «мотиваційні механізми», «ринкові механізми», «антикризові механізми», а також механізми, які стосуються конкретних сфер життєдіяльності (фінансово-кредитний механізм, валютний та ін.).

На думку французького вченого Анрі Кульмана, існує величезне число механізмів, які являють собою систему елементів (цілей, функцій, методів, організаційної структури і суб'єктів) та об'єктів управління, в якій відбувається цілеспрямоване перетворення впливу елементів управління на необхідний стан або реакцію об'єктів управління, що має вхідні посилки і результуючу реакцію. Однак, виконання будь-якої функції завжди вимагає певної послідовності дій, динамічного перебігу процесів. Тому, як економіст, А. Кульман зазначає, що «механізм містить певну послідовність явищ: його складовими елементами одночасно виступають вхідне і вихідне явища, а також весь процес, який відбувається в інтервалах між ними» [13, с. 13–14].

На думку Л. Юзькова, існують два основні підходи до визначення поняття «механізм» – структурно-організаційний та структурно-функціональний. За першим підходом механізм характеризується як сукупність певних складових елементів, що створюють організаційну основу певних явищ, процесів, а механізм держави – це «сукупність установ», через які здійснюється «державне керівництво суспільством». За другим підходом при визначенні механізму того чи іншого державно-правового інституту (процесу, явища) увага акцентується не тільки на організаційній основі його побудови, але й на його динаміці, реальному функціонуванні. Сам Л. Юзьков віддавав перевагу структурно-функціональному підходу, і, з огляду на це, у загальному плані визначив механізм державного управління як організацію практичного здійснення державного управління [21, с. 57–59].

Ю. Круглов вважає, що «механізм державного управління» – це сукупність економічних, мотиваційних,

організаційних і правових засобів цілеспрямованого впливу суб'єкта державного управління і впливу на їх діяльність, що забезпечують узгодження інтересів взаємодіючих учасників державного управління [11, с. 111]. Оскільки фактори державного управління можуть мати економічну, соціальну, організаційну, політичну і правову природу, комплексний механізм державного управління повинен являти собою систему економічних, мотиваційних, організаційних, політичних і правових механізмів. Науковець стверджує, що, оскільки фактори державного управління можуть мати економічну, соціальну, організаційну, політичну і правову природу, то і комплексний механізм державного управління повинен являти собою систему економічних, мотиваційних, організаційних, політичних та правових механізмів [16, с. 38].

Механізм формування і реалізації державного управління, як стверджує Г. Атаманчук, – це «сукупність і логічний взаємозв'язок соціальних елементів, процесів і закономірностей, за допомогою яких суб'єкт державного управління поєднує потреби, інтереси і цілі суспільства в українських впливах, закріплює їх в своїх управлінських рішеннях і практично впроваджує їх в життя, спираючись на державну владу» [2, с. 67]. Механізм державного управління є «інструментом» реалізації виконавчої влади держави.

Механізми державного управління – практичні заходи, засоби, важелі, стимули, за допомогою яких органи державної влади впливають на суспільство, виробництво, будь-яку соціальну систему з метою досягнення поставлених цілей. Реальний механізм державного управління завжди конкретний і здійснюється з використанням наявних ресурсів. Він виконує роль механізму суспільного самоуправління і може бути відображений наступною схемою: цілі → рішення → впливи → дії → результати. При цьому фактори, що впливають на процеси державного управління, можуть бути політичними, економічними, соціальними, відповідно до основних сфер суспільної діяльності. Також відповідно до основних форм державно-управлінської діяльності вони можуть мати організаційний і правовий характер. Згідно з характером факторів впливу виокремлюють політичні, економічні, соціальні, організаційні та правові механізми. Як правило, вони використовуються в комплексі. Науковці представляють комплексний механізм державного управління як систему політичних, економічних, соціальних, організаційних і правових засобів цілеспрямованого впливу органів державного управління. Як приклад формування комплексного механізму державного управління в Україні, виходячи з реалізації цілей, передбачених Стратегією економічного і соціального розвитку на 2000–2004 рр., можна навести механізм прискореного зростання економіки, який складається з: політичного механізму (посилення дієздатності держави); організаційних механізмів (адміністративної реформи та структурної перебудови промисловості); економічних механізмів (утвердження критичної маси ринкових перетворень). Досягнення цілей державного управління, за визначенням В. Бакуменка, Д. Безносенко, І. Варзара, В. Князєва, С. Кравченко, Л. Штики, як правило, потребує забезпечення ресурсами (фінансовими, кадровими, матеріально-технічними, інформаційними) і нормативно-правовим регулюванням (закони і підзаконні акти) [5, с. 116–118].

Механізми державного управління передбачають цілеспрямований односторонній вплив з чітко визначеним вектором впливу [18, с. 66]. Зокрема, Н. Нижник стверджує, що механізм управління – це складова частина

системи управління, що забезпечує вплив на фактори, від стану яких залежить результат діяльності управлінського об'єкта [16, с. 49]. Такої ж думки дотримується О. Амосов, який визначає механізм державного управління як «сукупність форм і методів впливу територіальних органів виконавчої влади та місцевого самоврядування на реформування і функціонування економічних суб'єктів у всіх сегментах і ланках держави» [1, с. 11].

Механізм державного управління регулюванням регіональним та місцевим розвитком включає наступні основні напрями: програми розвитку окремих регіонів; регулювання міжбюджетних стосунків; впровадження спеціального режиму інвестування; централізовані капіталовкладення та інвестиційні субвенції; регулювання трансграничної і прикордонної співпраці; програми екологічної стабілізації і екологічнобезпечного розвитку регіонів [3; 14].

Механізм держави за думкою О. Оболенського – це об'єднана спільним, законодавчо закріпленим принципом, заснованим на розподілі влади й наявності необхідних матеріальних додатків система органів державної влади та місцевого самоврядування, яка здійснює або забезпечує здійснення завдань і функцій держави [6].

Найбільш вагомою складовою механізмів управління державою є державні механізми управління. Як зазначає О. Коротич, «це механізми, які використовуються державою, як суб'єктом управління для управління соціально-економічною територіальною системою держави» [9, с. 28].

У складі державних механізмів управління виділено конкретні державні механізми управління, механізми здійснення процесу державного управління, а також механізми формування та взаємодії складових системи державного управління. За визначенням О. Коротич, кожний конкретний державний механізм управління являє собою сукупність взаємоузгоджених методів управління, через використання яких здійснюється практичний вплив держави на суспільну життєдіяльність людей для забезпечення досягнення цілком конкретної мети, що сприятиме розвитку країни в обраному стратегічному напрямку із додержанням низки визначальних принципів. Відповідно до набору методів управління, що входять до складу конкретного державного механізму управління, може бути виділено адміністративні (організаційно-розпорядчі), правові, економічні, політичні, соціально-психологічні, морально-етичні та комплексні державні механізми управління, які, у свою чергу, можуть включати будь-яку комбінацію різноманітних методів [10, с. 246]. З точки зору О. Коротич, слід також мати на увазі, що залежно від того, які саме проблеми і яким чином вирішуються із застосуванням конкретного державного механізму управління, він може бути досить складним і включати в себе декілька механізмів, у тому числі і комплексних.

Н. Брюховицька наголошує, що «від переваги акцентів на ті чи інші сфери управління механізм управління буде мати свою назву» [4, с. 25–28; 20]. Залежно від того, які саме і як проблеми вирішуються, застосовується конкретний механізм, який може бути складним (комплексним) і включати в себе декілька самостійних механізмів: економічного – регулювання, одержання ресурсів та їх справедливого розподілу, управління банківською, грошово-валютною, інвестиційною, кредитною, податковою, страховою діяльністю тощо; мотиваційного – як сукупність командно-адміністративних та соціально-економічних стимулів, що спонукають державних службовців до високоєфективної роботи; організаційного – об'єкти,

суб'єкти державного управління, їх цілі, завдання, функції, методи управління та організаційні структури, а також результати їх функціонування; політичного – формування економічної, соціальної, фінансової, промислової політики тощо; правового – нормативно-правове забезпечення: закони і постанови Верховної Ради України, укази Президента, постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України, а також методичні рекомендації та інструкції тощо); інформаційно-комунікативний – забезпечення інформаційним ресурсом, доступом до інформаційних джерел населення та свобода слова; морально-етичний – навчання, виховання, як підростаючого покоління так і дорослу частину населення.

За змістом, принципом структурної побудови, рівнем керованого впливу та факторами впливу класифікує механізми державного управління А. Кузнєцов, який є фахівцем з державного управління. Зокрема, зазначається, що економічна наука оперує здебільшого економічним, господарським та організаційним механізмами. За допомогою економічного механізму розкривається взаємозв'язок між різними економічними явищами, господарський механізм відображає структуру відтворювального процесу, а організаційний механізм розглядається через впливи (зовнішні, внутрішні), які виникають у суб'єктах господарювання з приводу виробництва та споживання матеріальних благ [12; 18, с. 68].

Визначення наявності суб'єкта та об'єкта механізму державного управління ми знаходимо у Т. Максимова, яка до складу організаційно-економічного механізму управління вводить «суб'єкт (ініціатор), цілі, форму, методи, засоби та суб'єкти» [15, с. 123].

З словами О. Добролюбова, «ідеальний механізм демократичної влади – той, який розраховано на неідеальних політичних діячів (а не на вождів та геніїв), оскільки лише така державна машина матиме змогу надійно функціонувати довготривалий час, успішно переживаючи поганих і гарних, посередніх і видатних керівників» [7, с. 15].

За визначенням професора М. Фарушкина, «політична система будь-якого суспільства характеризується наявністю певних механізмів, які гарантують йому стійкість і життєздатність. За допомогою цих механізмів вирішуються соціальні суперечності й конфлікти, координуються зусилля різних суспільних груп, організацій і рухів, гармонізуються суспільні відносини, досягається консенсус щодо основних цінностей, цілей і напрямів суспільного розвитку» [19].

Різні наукові школи та науковці по-різному висвітлюють структуру механізмів державного управління. О. Батанов, наприклад, механізм держави визначає як комплексну системну категорію, яка характеризується єдністю організаційних, нормативно-регулятивних, матеріально-технічних, бюджетно-фінансових, ідеологічних та соціально-культурних способів і засобів матеріалізації публічної влади, завдяки яким держава здійснює покладені на неї завдання й функції. Дану систему складають інституційні, політичні, економічні, культурні, юридичні (нормативно-регулятивні), матеріально-технічні, бюджетно-фінансові, духовні (ідеологічні) механізми [17, с. 338–339].

Зазначимо, що реалізація будь-якої державної політики залежатиме від ефективності функціонування відповідного механізму. Основними складовими відповідного механізму є політичний, економічний, організаційний, правовий, інформаційний та інші елементи, які взаємодіють між собою з метою досягнення цілей державної політики у сфері поведінки з відходами.

Проведений аналіз різних поглядів вчених на поняття та зміст категорії механізму управління, механізму державного управління, механізм державної політики дозволяє визначити характерні риси механізму реалізації державної політики: комплексність; сукупність низки елементів, серед яких базовими, на наш погляд, є політичний, економічний, правовий, організаційний, інформаційний, моральний та етичний елементи.

Вважаємо, що вони характерні і для механізмів реалізації державної політики у сфері поводження з відходами. Механізмів державного управління може бути стільки, скільки є функцій у держави, водночас кожна функція державного управління вимагає існування відповідного механізму її реалізації.

В контексті аналізу проблем поводження з відходами ми віддаємо перевагу саме комплексному механізму, який доцільно розглядати як комплекс політичного, економічного, організаційно-правового, інформаційного та морально-етичного механізмів.

Отже, за результатами дослідження можемо констатувати, що під механізмом реалізації державної політики у сфері поводження з відходами розуміємо сукупність засобів та методів впливу, спрямованих на мінімізацію накопичення відходів, використання ефективних методів поводження з відходами та забезпечення екологічно чистого навколишнього природного середовища з метою досягнення цілей відповідної державної політики. Зокрема, визначимо сутність кожного із зазначених механізмів:

- політичний механізм реалізації державної політики у сфері поводження з відходами – це формування, розробка та визначення стратегії реалізації державних (регіональних та місцевих) програм у сфері поводження з відходами;
- економічний механізм реалізації державної політики у сфері поводження з відходами – це система економічних та фінансових заходів (бюджетне фінансування; державні програми, гранти, кредити, субсидії; цінова, політика; податкові пільги; спрямування інвестицій), спрямованих на досягнення цілей, поставлених державою у сфері поводження з відходами, зокрема мінімізація, використання вторинної сировини, відтворення, обміну й охорони природних ресурсів;
- організаційно-правовий механізм реалізації державної політики у сфері поводження з відходами – це організація суб'єкт-суб'єктних відносин між органами державної влади, створених з метою реалізації політики у сфері поводження з відходами, на основі наукового, законодавчого, нормативно-правового забезпечень, що сприяють забезпеченню екологічної стабільності та безпеки;
- інформаційний механізм реалізації державної політики у сфері поводження з відходами – це система інформаційного забезпечення у сфері поводження з відходами та гарантованість права на інформацію щодо поводження з відходами, відкритість доступності та вільний обіг даної інформації в суспільстві, законність її одержання, зберігання та використання;
- морально-етичний механізм реалізації державної політики у сфері поводження з відходами – це система виховних та навчальних заходів, направлених на формування та розвиток екологічної свідомості та екологічної культури населення у сфері поводження з відходами.

1. Амосов О. Ю. Перетворення механізмів державного регулювання економічного розвитку / О. Ю. Амосов // Збірник наукових праць Української Академії державного управління при Президентіві України : вип. 2 : державне управління та місцеве самоврядування / [за заг. ред. Г. І. Мостового, Г. С. Одінцової]. – Х., 2001. – Ч. 2. – С. 10–16.

2. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления : курс лекцій / Г. В. Атаманчук. – М. : Юрид. лит., 1997. – 400 с.

3. Байцим В. Ефективність управління державним сектором у ринкових умовах господарювання / Василь Байцим // Вісник НАДУ при Президентіві України. – 2004. – № 3. – С. 216–223.

4. Брюховецька Н. Ю. Економічний механізм підприємства в ринковій економіці: методологія і практика / Н. Ю. Брюховецька. – Донецьк : ІЕП НАН України, 1999. – 276 с.

5. Державне управління : словник-довідник / [уклад. В. Д. Бакуменко та ін. ; за заг. ред. В. М. Князєва, В. Д. Бакуменка]. – К. : УАДУ, 2002. – 228 с.

6. Державне управління та державна служба: словник-довідник / [уклад. О.Ю. Оболенський]. – К. : КНЕУ, 2005. – 480с.

7. Добролюбов А. И. Государственная власть как техническая система: О трех великих социальных изобретениях человечества / А. И. Добролюбов. – 2-е изд., стереотип. – М. : Едиториал УРСС, 2003. – 240 с.

8. Економічна енциклопедія : у 3 т. / відп. ред. С. В. Мочерний. – К. : Академія, 2001. – Т. 2. – 848 с.

9. Коротич О. Б. Державне управління регіональним розвитком України : монографія / О. Б. Коротич. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2006. – 220 с.

10. Коротич О. Б. Методологічні засади державного управління регіональним розвитком / О. Б. Коротич // Теорія та практика державного управління : [наук. зб. / голов. ред. В. В. Говоруха]. – Х., 2005. – Вип. 3 (12). – С. 241–247.

11. Круглов М. И. Стратегическое управление компанией / М. И. Круглов. – М. : Рус. Деловая Лит-ра, 1998. – 768 с.

12. Кузнєцов А. О. Механізм державного управління: етимологія поняття / А. О. Кузнєцов. – Х. : ХарПІДУ НАДУ, 2005. – 17 с.

13. Кузьман А. Экономические механизмы / А. Кузьман ; [пер. с фр. Е. П. Островской ; общ. ред. Н. И. Хрусталевої]. – М. : Прогресс : Универс, 1993. – 192 с.

14. Курінний Є. Державне управління: оновлений погляд на визначення категорії / Є. Курінний // Підприємство, господарство і право. – 2003. – № 12. – С. 82–85.

15. Максимова Т. С. Регіональний розвиток (аналіз і прогнозування) : монографія / Т. С. Максимова. – Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2003. – 304 с.

16. Нижник Н. Р. Системний підхід в організації державного управління : навч. посіб. / Н. Р. Нижник, О. А. Машков ; [за заг. ред. Н. Р. Нижник]. – К. : Вид-во УАДУ, 1998. – 160 с.

17. Політологічний енциклопедичний словник / упоряд. В. П. Горбатенко ; [за ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка]. – 2-е вид., доп. і перероб. – К. : Генеза, 2004. – 736 с.

18. Радченко О. В. Категорія «механізм» у системі державного управління / О. В. Радченко // Держава та регіони. сер. : державне управління. – 2009. – № 3. – С. 64–69.

19. Фарукшин М. Х. Политическая система общества [Електронний ресурс] / М. Х. Фарукшин // Политнаука: политология в России и в мире. – Режим доступу : <http://www.politnauka.org/library/teoria/farukshin.php>. – Заголовок з екрану.

20. Федорчак О. Класифікація механізмів державного управління [Електронний ресурс] / О. Федорчак // Демократичне врядування : наук. вісник. – 2008. – Вип. 1. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/DeVr/2008-01/O_Fedorchak.pdf. – Заголовок з екрану.

21. Юзьков Л. П. Государственное управление в политической системе развитого социализма / Л. П. Юзьков. – К. : Вища шк., 1983. – 440 с.

підходів до розробки, організації виконання та контролю за фінансуванням державних та регіональних соціальних проектів, що забезпечать ефективне управління проектами і програмами та дозволять ефективно координувати дії суб'єктів реалізації завдань.

✦ Мета запропонованої статті полягає в дослідженні існуючих інституційно-правових засад державної підтримки проектної діяльності при реалізації соціальних проектів та програм, в першу чергу – на регіональному рівні.

✦ Як відомо, інституційно-правовим підґрунтям для створення агенцій регіонального розвитку, як провідних акторів регіоналізму в Україні, стала Концепція державної регіональної політики [4]. За ідеологією цього документу, агентства регіонального розвитку мали сприяти використанню внутрішнього потенціалу певної території і мати місію – узагальнення «колективного інтересу» до розвитку цієї території. З цією метою в 2001 р. було створено Асоціацію агенцій регіонального розвитку України, яка станом на червень 2010 р. об'єднавала 43 агенції регіонального розвитку з усієї України. Проте загальна оцінка ефективності їх функціонування на сьогодні залишається низькою: діяльність АРР має фрагментарний характер, а рівень їх співпраці з державою та бізнесом є недостатнім для здійснення вагомго впливу на регіональний розвиток. Крім того, окремі регіони України є пасивними в плані використання потенціалу АРР для стимулювання регіонального розвитку.

Європейський досвід свідчить [7; 8], що зосередження компетенції щодо регіонального розвитку у сфері діяльності агентств регіонального розвитку має певні переваги у порівнянні з монопольним збереженням подібних функцій в межах повноважень регіональних органів влади. У тому числі: дозволяє уникнути розпорошення наявних на місцевому рівні ресурсів; позбути-ся політизації процесу регіонального розвитку (зокрема, покласти край маніпуляції ідеями «регіонального процвітання» як інструменту досягнення електоральних прихильностей (симпатій)); знизити залежність рішень, що приймаються на місцевому рівні, від впливу суб'єктивізму та зміни політичної кон'юнктури тощо. Такі переваги дозволяють АРР сформулювати об'єктивне стратегічне бачення розвитку регіону на довгострокову перспективу.

Разом з тим, АРР не є абсолютно самостійними інституціями, оскільки їхня діяльність залежить від політики регіонального та галузевого розвитку, яка здійснюється центральним урядом. Легітимність та ефективність функціонування АРР в державі визначається узгодженням із пріоритетами загальнодержавної політики регіонального розвитку та збереженням елементів незалежності від втручання центральної, регіональної чи місцевої влади.

Окрім Концепції державної регіональної політики України та відповідних положень проекту Закону України «Про засади державної регіональної політики» (реєстр. № 6462 від 01 червня 2010 р.), діяльність АРР на території держави не регулюється нормативно-правовими актами.

Діючі АРР досить часто створені як громадські організації та відповідно до Закону України «Про об'єднання громадян» [3] їх засновниками можуть бути лише фізичні особи. Такий підхід, з одного боку, усуває від безпосереднього процесу створення і діяльності АРР юридичних осіб (у тому числі – органи влади), а з іншого – обмежує можливості створення потужного матеріально-фінансового підґрунтя для ефективної діяльності цих агентств. Інші випадки створення агентств регіо-

УДК 353:351.84

Артур Левицький

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНИХ ПРОЕКТІВ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

У статті досліджені існуючі інституційно-правові засади державної підтримки проектної діяльності при реалізації соціальних проектів та програм на регіональному рівні. Увага приділяється найбільш повному використанню визначених інструментів регіонального розвитку в межах інституційно-правового забезпечення, ефективному управлінню проектами і програмами, а також узгодженню регіональних інтересів із пріоритетами загальнодержавної політики регіонального розвитку.

Ключові слова: проектна діяльність, регіональні соціальні проекти, державні інструменти регіонального розвитку, проект, програма, агенція регіонального розвитку, державний фонд регіонального розвитку, аграрна палата.

✦ В сучасних умовах фінансової кризи та жорсткої економії бюджетних коштів особливо гостро постає питання щодо забезпечення дієвої державної соціальної допомоги. Для реалізації ефективної соціальної політики як на загальнонаціональному, так і на регіональному рівнях, необхідно, насамперед, вдосконалення механізмів державного управління соціальними проектами і програмами. Особливо актуальним питанням щодо забезпечення державної підтримки проектної діяльності при реалізації соціальних проектів постає саме на регіональному рівні.

✦ Впровадженню методології управління проектами в сферу державного регулювання соціального розвитку присвячено багато праць як національних, так і іноземних фахівців – С. Д. Бушуєва, В. Н. Буркова, В. Воропаєва, В. М. Воротіна, Грея Клиффорда Ф., Н. М. Драгомирецької, І. І. Мазура, В. Д. Шапіро та інших.

✦ Аналіз проблем, зазначених в публікаціях авторів, свідчить про необхідність використання нових

Постановка проблеми

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми

Мета

Вигляд основного матеріалу